

LUCINDA RILEYOVÁ

POLNOČNÁ RUŽA

AUTORKA ÚSPEŠNEJ ROMANTICKEJ SÉRIE *SEDEM SESTIER*

TATRAN

POLNOČNÁ
RUŽA

POLNOČNÁ
RUŽA

LUCINDA RILEYOVÁ

TATRAN

Z anglického originálu Lucinda Riley: THE MIDNIGHT ROSE,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Pan Books, an imprint of Pan Macmillan, Dublin 2013,
preložila Mária Kočanová.

Vyšlo vo Vydavateľstve TATRAN, Bratislava 2022 ako 5372. publikácia.

Vydanie I.

Prebal a väzbu navrhla a spracovala Lubica Kochanová.

Zodpovedná redaktorka Adriana Oravcová

Jazyková redaktorka Zuzana Šulajová

Technický redaktor Peter Zentko

Sadzba RS servis, Bratislava

Vytlačil FINIDR, s.r.o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

All rights reserved.

Copyright © Lucinda Riley, 2013

Translation © Mária Kočanová 2022

Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2022

Venujem Leonore

*Nech moje myšlienky zájdu k tebe, keď tu už nebudem,
ako posledný záblesk súmraku na okraji hviezdneho ticha.*

RABÍNDRANÁTH THÁKUR

Dárdžiling, India

Február 2000

Predslav

Anáhitá

Dnes mám sto rokov. Nielenže sa mi podarilo prežiť celé storočie, ale dočkala som sa aj nového tisícročia.

Brieždi sa, cez okno vidím slnko stúpajúce nad horu Kančendžonga a v duchu sa usmievam nad neuveriteľne smiešnou myšlienkou, ktorá mi skrsla v hlave. Keby som bola kus nábytku, napríklad elegantná stolička, označili by ma za starožitnú. Bohužiaľ, v prípade mojej telesnej schránky to tak nie je, lebo na rozdiel od krásneho mahagónového kusa nábytku ju čas nepretavil do krásy. Namiesto toho moje telo schátralo na vyprázdnené jutové vrece obsahujúce kôpku kostí.

Akákofvek ‚krása‘, ktorá by mohla prichádzať do úvahy, sa nachádza hlboko v mojom vnútri. Je to múdrosť môjho storočného pobytu na tejto zemi a srdce, ktoré vytrvalo ťklo v súlade s každým predstaviteľným citom a správaním.

Pred sto rokmi, presne v tento deň, moji rodičia, ako je zvykom u všetkých Indov, navštívili astrológa, aby im povedal, aká budúcnosť čaká ich novorodené dievčatko. Predpokladám, že medzi skromným majetkom, čo som si nechala po matke, tú predpoveď jasnovidca ešte vždy mám. Pamätám sa, ako mi hovorili, že budem mať dlhý život, no písal sa rok 1900, preto si uvedomujem, že moji rodičia zrejme predpokladali, že s požehnaním bohov prežijem asi tak do päťdesiatky.

Počujem ľahké klopanie na dvere. Je to moja verná slúžka Keva vyzbrojená podnosom s čajom *English Breakfast* a krčiazkom studeného mlieka. Čaj na anglický spôsob je zvyk, ktorého sa mi nikdy nepodarilo zbaviť, hoci posledných sedemdesiatosem rokov žijem v Indii – navyše v Dárdžilingu.

Na Kevino klopanie nereagujem, v toto mimoriadne ráno chcem byť ešte chvíľu sama so svojimi myšlienkami. Keva bezpochyby bude chcieť prebrať udalosti dnešného dňa, čo najskôr ma vyhnať z postele, aby som bola umytá a oblečená, keď sa začne schádzať moja rodina.

Slnko začína pripekať ponad oblaky zahalujúce vrchy pokryté snehom. Páttram na modrej oblohe po odpovedi, o ktorú posledných sedemdesiatosem rokov prosím nebesia každé ráno.

Dnes, prosím, nástojčivo prosíkam bohov, lebo od chvíle, čo som naposledy videla svoje dieťa, som ani na okamih nezapochoybovala, že žije a dýcha niekde na tejto planéte. Keby zomrelo, vedela by som to hneď, ako by sa to stalo, tak ako to bolo v prípade všetkých, ktorých som ľúbila. Cítila som to hneď v tej chvíli, keď opustili tento svet.

Oči sa mi zalejú slzami a obrátim hlavu k nočnému stolíku pri posteli, aby som sa zadívala na jeho jediná fotografiu, na cherubínske dvojročné dieťa, ktoré sedí na mojich kolenách a usmieva sa. Dostala som ju od svojej priateľky Indiry spolu s úmrtným listom niekoľko týždňov po tom, ako ma informovali o smrti môjho syna.

Mám pocit, akoby sa mi to stalo v inom živote. Pravdupovediac, aj môj syn je už starec. V októbri tohto roku oslávi osemdesiate prvé narodeniny. No ani vo svojej silnej predstavivosti si ho neviem vybaviť v takej podobe.

Rozhodne odvrátim hlavu od synovej podobizne, lebo si uvedomujem, že dnes si zaslúžim potešenie z oslavy, čo mi naplánovala rodina. No pri všetkých príležitostiach, keď vidím svoje ďalšie dieťa, dcéru, jej deti a deti jej detí, neprítomnosť môjho syna mi naplňa srdce ďalšou bolesťou a pripomína, že medzi nimi stále chýba.

Samozrejme, oni sú presvedčení – a odjakživa boli –, že môj syn je už sedemdesiatosem rokov mŕtvy.

„*Mádzí*, pozri sa, veď máš jeho úmrtný list! Nechaj ho v pokoji odpocívať,“ hovorieva mi s povzdychom dcéra Muna. „Teš sa z rodiny, ktorá je nažive.“

Po všetkých tých rokoch chápem, že Muna je zo mňa zúfalá. A pravdaže, právom. Chce, aby mi stačila ona, aby som mala len ju. Lenže stratené dieťa je čosi, čo sa v matkinom srdci nikdy nedá nahradiť.

No dnes bude tak, ako si želá moja dcéra. Budem sedieť vo svojom kresle a tešiť sa z pohľadu na dynastiu, ktorú som splodila. Nebudem ich nudiť príbehmi z dejín Indie. Keď prídu na rýchlych západných džípochoch s deťmi, ktoré sa hrajú s prístrojmi na batérie, nebudem im pripomínať, ako sme sa s Indirou na konských chrbtoch šplhali po strmých svahoch v okolí Dárdžilingu, že elektrina a tečúca voda v každom dome boli vtedy zriedkavosťou alebo že som so zaniatením prečítala akúkoľvek šalátovú knihu, čo sa mi dostala do rúk. Mladých príbehy z minulosti dráždia; chcú žiť iba pre prítomnosť, presne ako ja v ich veku.

Viem si predstaviť, že polovicu mojej rodiny neteší predstava letu cez polovicu Indie kvôli návšteve prastarej mamy na jej sté narodeniny, ale možno som k nim nespravodlivá. Niekoľko posledných rokov sa často zamýšľam nad tým, prečo sa mi mladí v prítomnosti starcov zdajú nervózni; veď by sa od nás mohli naučiť kadečo, čo potrebujú vedieť. No usúdila som, že ich nepokoj pramení z faktu, že naša krehká telesná schránka im pripomína, čo ich čaká v budúcnosti. V plnom rozkvetení síl a krásy jasne vidia, ako jedného dňa aj oni schátrajú. Netušia však, čo získajú.

Ako však môžu vidieť do nášho vnútra? Chápať, ako ich duša porastie, keď skrotia svoju nerozvážnosť a ich sebecké myslenie stlmí celoživotná skúsenosť?

Uznávam však, že taká je príroda v celej svojej nádhernej zložitosti. Prestala som to spochybňovať.

Keď Keva zaklope na moje dvere po druhý raz, zavolám ju dnu. Kým sa mi prihovára rýchlou hindčinou, popijam čaj a opakujem si mená svojich štyroch vnúčat a jedenástich pravnúčat. Keď má človek sto rokov, chce dokázať aspoň to, že mu ešte náležite funguje pamäť.

Štyri vnúčatá, ktorými ma obdarovala moja dcéra, sa tiež stali úspešnými a milujúcimi rodičmi. V novom svete, ktorý Indii prinieslo oslobodenie od Angličanov, sa im darilo, a ich deti to dotiahli ešte ďalej. Najmenej šesť z nich, ak si dobre spomínam, má vlastné firmy alebo sa profesionálne zaoberá podnikaním. Sebecky si želim, aby aspoň jedno prejavilo záujem o medicínu, podalo sa na mňa, no uvedomujem si, že nemôžem mať všetko.

Keď ma Keva odvádza do kúpeľne, aby som sa umyla, usúdím, že moja rodina má na svojej strane zmes šťastia, rozumu a rodinných konexií. A že moja milovaná India zrejme potrebuje ešte ďalšie storočie, aby poskytla aspoň aké-také základné životné potreby miliónom chudákov, ktorí stále hladujú na uliciach. Za tie roky som urobila všetko, čo bolo v mojich silách, aby som im pomohla, ale uvedomujem si, že moja pomoc je iba vlnkou v oceáne proti hučiacemu príboju chudoby a nedostatku.

Sedím trpezlivo, kým ma Keva oblečie do nového sári – narodeninového daru od mojej dcéry Muny –, a rozhodnem sa, že dnes dám všetky trúchlivé myšlienky nabok. Tam, kde sa dalo, snažila som sa zlepšiť životy tým, ktorí sa obtreli o môj život, a to ma musí uspokojiť.

„Vyzeráte nádherne, madam Čavanová.“

Pozriem sa na seba v zrkadle a viem, že mi klame, ale napriek tomu ju

mám rada. Prstami sa dotknem perál, čo mi visia na krku takmer osemdesiat rokov. V poslednej vôli som ich odkázala Mune.

„Vaša dcéra pricestuje o jedenástej a ostatní členovia rodiny tu budú o hodinu neskôr. Kam vás mám dať, kým prídu?“

Usmejem sa na ňu a cítim sa ako mahagónová stolička. „Môžeš ma dať k oknu. Chcem sa dívať na hory,“ poviem. Pomôže mi vstať, obozretne ma nasmeruje do kresla a usadí ma tam.

„Môžem vám ešte niečo priniesť, madam?“

„Nie. Choď do kuchyne a skontroluj, či kuchárka stíha pripraviť menu na dnešný obed.“

„Áno, madam.“ Preloží mi zvonček z nočného stolíka na stolík po mojom boku a potichu vyjde z izby.

Obrátim sa tvárou k slnku, ktoré začína vrhať lúče do veľkých okien môjho domu na vrchole kopca. Vyhrievam sa v nich ako mačka a spomínam na priateľov, ktorí sa už pominuli a dnes neprídu na moju oslavu. Najdrahšia priateľka Indira zomrela pred viac ako pätnástimi rokmi. Priznám sa, bol to jeden z mála okamihov v mojom živote, keď som sa zosypala a neovládateľne rozplakala. Dokonca ani moja oddaná dcéra sa láskou a priateľstvom nemohla vyrovnať tomu, čo mi prejavovala Indira. Bola zaujatá sama sebou a vrtkavá až do chvíle, keď zomrela, no keď som ju najviac potrebovala, Indira stála pri mne.

Obrátim sa k písaciemu stolu vo výklenku oproti a neviem sa ubrániť myšlienke na to, čo sa nachádza v jeho zamknutom priečinku. Je to list a pozostáva z viac ako tristo strán. Napísala som ho svojmu milovanému synovi a vykreslila som mu od začiatku svoj životný príbeh. Ako plynuli roky, začala som mať obavy, či nezabudnem na podrobnosti, že sa mi zahmlia a rozzrnia v mysli ako kotúč starého nemého čierneho-bieleho filmu. Ak je môj syn dosiaľ nažive, o čom som pevne presvedčená, a ak sa niekedy vráti, chcem mu odovzdať príbeh jeho matky a jej trvalej lásky k stratenému dieťaťu. A vysvetliť dôvody, prečo ho musela opustiť...

Svoj príbeh som začala písať v strednom veku v presvedčení, že môžem kedykoľvek odísť z tohto sveta. Ležal v priečinku nedotknutý a neprečítaný takmer päťdesiat rokov, lebo jeho adresát ma nikdy nevyhľadal a ani ja som ho dosiaľ nenašla.

Príbeh môjho života pred mojím príchodom na svet nepozná ani moja dcéra. Niekedy sa cítim previnilo, že som jej nikdy neodhalila pravdu. No verím, že stačí, že poznala moju lásku, ktorá bola odopretá jej bratovi.

Zahľadím sa na písací stôl, predstavím si kôpku žltajúceho papiera v priečinku a požiadam bohov, aby mi poradili. Desím sa, že keď zomriem, čo sa zakrátko určite stane, padne do nesprávnych rúk. Chvíľu premýšľam, či nemám dať zakúriť v kozube a požiadať Kevu, aby papiere hodila do ohňa. No inštinktívne pokrútim hlavou. Nikdy by som sa na niečo také neodhodlala, lebo verím, že syna predsa len nájdem. Stále mi ostáva nádej. Napokon, dožila som sa sto rokov, môžem sa dožiť aj sto desiatich.

Lenže komu svoj príbeh zatiaľ zverím, pre každý prípad...

V duchu prebehnem členov rodiny po jednotlivých generáciách. Pri každom mene počúvam radu. A zastavím sa pri jednom z pravnikov.

Ari Malik, najstarší syn môjho najstaršieho vnuka Viveka. Mierne sa zachichoce, lebo po chrpte mi prebehnú zimomriavky – signál, čo dostávam od tých hore, ktorí chápu oveľa viac, ako som kedy pochopila ja. Ari ako jediný člen našej rozvetvenej rodiny je obdarený modrými očami. Okrem neho ich mal iba môj milovaný stratený syn.

Úporne sa snažím spomenúť si na podrobnosti o svojom pravnikovovi. Utešujem sa tým, že pri jedenástich právnickatách by sa aj o polovicu mladší človek rozpamätával iba s ťažkosťami. Navyše sú momentálne roztrúsené po celej Indii a vidím ich veľmi zriedka.

Ariho otec Vivek je z mojich vnúcat finančne najúspešnejší. Odjakživa bol múdry, hoci trochu suchopárny. Je inžinier a zarába dosť, aby svojej manželke a trom deťom zabezpečil pohodlný život. Ak mi dobre slúži pamäť, Ari vyštudoval v Anglicku. Odjakživa bol bystrý, ale nie som si istá, čo robí od skončenia školy. Ešte dnes to zistím. Vezmem si ho na mušku. Som presvedčená, že sa dozviem, či ma inštinkt viedol správne.

Sotva sa takto rozhodnem, cítim sa pokojnejšia, lebo sa mi črtá riešenie dávnej dilemy. Zatvorím oči a oddám sa drienotám.

„Kde je?“ zašepkala Samina Maliková manželovi. „Sľúbil mi, že na takú udalosť nepríde neskoro,“ dodala a prešla pohľadom po ostatných členoch Anáhitinej rozvetvenej rodiny. Zhromaždili sa okolo starej panej v elegantnom salóne jej prízemného domu a zahŕňali ju darčekom a poklonami.

„Neplaš sa, Samina,“ upokojoval manželku Vivek, „náš syn určite príde.“

„Ari tvrdil, že sa s nami o desiatej stretne na stanici, aby sme vyšli hore na kopec ako jedna rodina... Prisahám ti, Vivek, že ten chlapec nemá štipku úcty...“

„Pst, *pjáří*, je veľmi zaneprázdnený, ale je to dobrý chlapec.“

„Myslíš?“ zapochybovala Samina. „Nie som si tým taká istá. Zakaždým, keď mu zavolám do bytu, ozve sa iný ženský hlas. Vieš, predsa, aký je Bombaj: samé bollywoodske cundry a žraloky,“ šepkala, aby ich rozhovor nezačuli ostatní členovia rodiny.

„Áno, ale náš syn má dvadsaťpäť rokov a vlastnú firmu. Vie sa o seba postarať,“ odvetil Vivek.

„Čakáme len naňho, aby sluhovia mohli priniesť šampanské a pripili sme si. Keva sa obáva, že ak to potrvá dlhšie, tvoja stará mama sa priveľmi vyčerpá.“ Samina vzdychla. „Keď sa Ari neukáže do desiatich minút, poviem im, aby sme pokračovali bez neho.“

„Ako vidíš, nebude to potrebné,“ poznamenal Vivek s úsmevom, lebo jeho obľúbený syn Ari práve vošiel do miestnosti. „Tvojej matky sa ako vždy zmocňovala panika,“ prihovoral sa Arimu a srdečne ho schytil do náručia.

„Sľúbil si, že budeš na stanici. Čakali sme na teba hodinu! Kde si trčal?“ Samina sa zamračila na svojho pekného potomka, hoci vedela, že ani ona jeho šarmu dlho neodolá.

„Mama, prepáč.“ Ari sa na matku zoširoka usmial a chytil ju za ruky. „Zdržal som sa a volal som sa ti na mobil, no mala si ho ako vždy vypnutý.“

Ari s otcom sa na seba uškrnuli. Saminina neschopnosť používať mobil bola v rodine povestná.

„No čo, veď som už tu,“ vyhlásil a obzrel sa po ostatných. „Zmeškal som niečo?“

„Nie, navyše tvoja prastará mama je taká zamestnaná zvitavaním s ostatnými členmi rodiny, že si tvoj neskorý príchod hádam ani nevšimla,“ odvetil Vivek.

Ari sa obrátil a zadíval sa pomedzi príslušníkov svojej krvi na prastarú matku, ktorej gény utkali neviditeľné nitky naprieč niekoľkými generáciami. Vtom si všimol, ako naňho uprela jasné spýtavé oči.

„Ari! Konečne sa ti uráčilo prísť.“ Usmiala sa. „Poď pobozkať svoju prastarú mamu.“

„Hoci dnes tvoja stará mama oslavuje sto rokov, nič jej nechýba,“ zašepkala Samina Vivekovi.

Anáhita roztvorila krehké náručie, zástup príbuzných sa rozostúpil a všetky oči v miestnosti sa obrátili k Arimu. Prikročil k stareнке, kľakol si, hlbokým *pranámom* jej prejavil úctu a čakal na požehnanie.

„Nani,“ oslovil ju láskavou prezývkou, ktorú používali všetky vnúča-

tá a pravnúcatá. „Prepáč, že idem neskoro. Z Bombaja je to dlhá cesta,“ vysvetlil.

Keď zdvihol pohľad, videl, že jej oči sa doňho zabodávajú zvyčajným zvláštnym spôsobom. Akoby mu skúmala dušu.

„To nič,“ povedala a zošúverenými, takmer detskými prstami mu zľahka ako dotykom motýlich krídel prešla po líci. „Hoci...“ stíšila hlas do šepotu, aby ich nik nepočul, „... podľa mňa je vždy užitočné skontrolovať si večer, či máš správne nastavený budík.“ Nenápadne naňho žmurkla a naznačila mu, aby vstal. „My dvaja sa porozprávame neskôr. Vidím, že Keva by rada začala oslavu.“

„Áno, Nani, pravdaže,“ prisvedčil zahanbený Ari a vstal. „Všetko najlepšie k narodeninám!“

Keď kráčal späť k rodičom, uvažoval, ako sa prastará mama, preboha, mohla dovŕtiť pravú príčinu jeho meškania.

Deň plynul presne podľa plánu, najstarší Anáhitin vnuk Vivek predniesol reč o jej pozoruhodnom živote. Keď sa ponalievalo šampanské, rozviazali sa jazyky a začalo sa uvoľňovať zvláštne napätie v rodine, ktorá sa zišla po dlhom čase. Prirodzená súťaživosť medzi súrodencami sa zmazala vo chvíli, keď si znovu pripomenuli miesta v rodinnej hierarchii, mladší bratanci zabudli na hanblivosť a našli spoločnú reč.

„Pozri sa na svojho syna!“ prihovorila sa Vivekovi Anáhitina dcéra Muna. „Zleteli sa okolo neho všetky sesternice. Zakrátko by mal pomysľať na ženenie,“ dodala.

„Pochybujem, že to tak vníma aj on,“ oponovala svokre Samina. „V dnešných časoch mladí muži striedajú partnerky aj do tridsiatky.“

„Chceš povedať, že mu nič nedohodnete?“ zaujímala sa Muna.

„Pravdaže dohodneme, ale pochybujem, že bude súhlasiť.“ Vivek vzdychol. „Ari patrí k novej generácii, je pánom vlastného sveta. Podniká a cestuje po svete. Časy sa zmenili, mama, a so Saminou musíme umožniť našim deťom, aby si manželov a manželky vybrali sami.“

„Čo nepovieš?“ Muna nadvihla obočie. „To je od teba veľmi moderný postoj, Vivek. Napokon, veď vám dvom sa spolu nedarí najhoršie.“

„Máš pravdu, mama,“ súhlasil Vivek a chytil manželku za ruku. „Vybrala si mi dobre.“ Usmial sa.

„No plávame proti nezvládnuteľnému prúdu,“ namietla Samina. „V dnešných časoch si mladí robia, čo chcú, a rozhodujú po svojom.“ Hneď nato však zmenila tému a zahľadela sa na Anáhitu. „Tvoja matka si dnešný deň očividne užíva,“ obrátila sa k Mune. „Je priam zázrak, div prírody.“

„Áno,“ vzdychla Muna, „ale trápi ma, že tu v horách žije iba s Kevou, ktorá sa o ňu stará. V zime je tu poriadne chladno, čo určite neprospejeva jej starým kostiam. Veľa ráz som jej navrhla, aby sa presťahovala k nám do Guhagaru, kde by sme na ňu lepšie dohliadli. Pravdaže, vždy odmietla. Tvrdí, že tu hore sa cíti bližšie k duchom a, samozrejme, k svojej minulosti.“

„K svojej záhadnej minulosti.“ Vivek nadvihol obočie. „Mama, myslíš si, že ti niekedy prezradí, kto bol tvoj otec? Viem, že zomrel ešte pred tvojím narodením, ale podrobnosti mi stále unikajú.“

„V detstve to bolo pre mňa dôležité. Spomínam si, že som ju neraz zahŕňala otázkami, ale teraz,“ Muna pokrčila plecami, „ak si chce uchovať svoje tajomstvo, je to jej vec. Odjakživa bola pre mňa milujúcou matkou a nechcem ju rozrušiť.“ Muna sa obrátila k matke s láskavým pohľadom. Anáhitá ho zachytila a kývla dcére, aby podišla bližšie.

„Áno, *mádží*. Čo si želáš?“ opýtala sa Muna, keď prikročila k matke.

„Som už trochu unavená.“ Anáhitá potlačila zívnutie. „Chcem si ísť odpočinúť. Ale želim si, aby ste o hodinu za mnou priviedli môjho pravnuka Ariho.“

„Samozrejme.“ Muna pomohla matke vstať a prešla s ňou pomedzi príbuzných. Keva, ktorá ako vždy čakala v blízkosti svojej panej, jej prišla na pomoc. „Moja matka si chce odpočinúť, Keva. Môžeš ju odvieŕať a uložiť?“

„Pravdaže. Je to pre ňu náročný deň.“

Muna sa dívala, ako odchádzajú z miestnosti, potom sa vrátila k Vivekovi a jeho manželke. „Išla si oddýchnuť, ale požiadala ma, aby za ňou o hodinu prišiel Ari.“

„Naozaj?“ Vivek sa zachmúril. „Zaujíma ma prečo.“

„Kto sa vyzná v mysli mojej matky?“ poznamenala Muna a vzdychla.

„Dobre, radšej mu to idem hneď povedať, lebo spomínal, že chce odísť skôr. Vraj má zajtra ráno v Bombaji nejaké obchodné stretnutie.“

„Aspoň raz bude uňho rodina na prvom mieste,“ vyhlásila rozhodne Samina. „Idem ho pohľadať.“

Keď matka oznámila Arimu, že o hodinu si s ním želá hovoriť prastará matka, nebol nadšený – presne ako predpokladal jeho otec.

„Zmeškám lietadlo,“ namietol. „Mama, musíš pochopiť, že mám na starosti firmu.“

„V to prípade požiadam tvojho otca, aby v deň stých narodenín oznámil svojej starej matke, že jej najstarší pravnuk si nevie nájsť čas, aby sa s ňou porozprával, keď ho o to požiadá.“

„Prosím ťa, mama...“ Ari si všimol matkin pochmúrny výraz a vzdychol. „Dobre,“ prisvedčil. „Ostanem. Prepáč mi, ale idem pohľadať v tomto dome signál, aby som zavolať do firmy a odložil plánované stretnutie.“

Samina sa dívala, ako syn odchádza s pohľadom upretým na mobil. Odjakživa bol tvrdohlavé dieťa, no ona sa vo svojom prvorozenom synovi videla, ako každá iná matka. Vždy bol zvláštny, vlastne už od chvíle, ako prvý raz otvoril oči, a ona sa ohúrená zadívala na ich modrú farbu. Vivek pre to manželku donekonečna podpichoval a spochybňoval jej vernosť. Až kým nenavštívili Anáhitu. Tá im oznámila, že aj Munin mŕtvy otec mal oči rovnakej farby.

Ari mal svetlejšiu pokožku ako jeho súrodenci a nezvyčajným výzorom vždy pútal pozornosť. Za dvadsaťpäť rokov si jej užil neúrekom a vypestoval si pocit nadržanosti. Zakaždým ho však zachránila inak milá povaha. Zo všetkých detí Ari prejavoval matke najväčšiu lásku, a keď sa ocitla v ťažkostiach, okamžite jej prišiel na pomoc. Až kým im neoznámil, že sa sťahuje do Bombaja a že si zakladá vlastnú firmu...

V poslednom čase sa Samine pri každej návšteve zdal syn uzavretejší, zamyslenejší, a ak mala byť úprimná, čoraz menej sa jej páčil. Vrátila sa k manželovi s nádejou, že je to iba prechodný stav, a zakrátko sa pominie.

„Môžeš uviesť môjho pravnuka,“ vyhlásila Anáhitá, keď ju Keva usadila v posteli a ponatriasala jej vankúše za hlavou.

„Áno, madam. Idem poňho.“

„A neželám si, aby nás niekto vyrušoval.“

„Rozumiem, madam.“

„Dobré popoludnie,“ povedal Ari, keď o niekoľko sekúnd vkročil do izby. „Dúfam, že si si odpočinula.“

„Áno.“ Anáhitá ukázala na kreslo. „Prosím, sadni si, Ari. A ospravedlňujem sa, že som ti prekazila zajtrajšie obchodné stretnutie.“

„Ale choď, prosím ťa.“ Ari cítil, ako sa už druhý raz v ten deň červena. „To je v absolútnom poriadku.“ Díval sa, ako ho prastará matka prebodáva prenikavým pohľadom a uvažoval, ako je možné, že mu tak vynikajúco číta myšlienky.

„Tvoj otec mi povedal, že žiješ v Bombaji a máš vlastnú úspešnú firmu.“

„Nuž, momentálne by som ju neopísal ako úspešnú,“ namietol Ari. „Ale tvrdo pracujem, aby som to mohol povedať v budúcnosti.“

„Vidím, že si ctižiadostivý mladý muž. Jedného dňa ti tvoja firma určite prinesie ovocie, ako dúfaš.“

„Ďakujem ti, Nani.“

Ari sledoval, ako sa prastará mama sotva badateľne usmiala. „Samozrejme, nemusí ti to priniesť takú spokojnosť, akú očakávaš. V živote existujú aj iné veci ako práca a bohatstvo. Ale na to musíš prísť sám,“ dodala. „A teraz, Ari, by som ti rada niečo odovzdala. Prosím ťa, otvor týmto kľúčom priechodok písacieho stola a vyber odtiaľ hrbu papierov, ktoré tam nájdeš.“

Ari zobral z prstov prastarej mamy kľúčik, zasunul ho do zámky a vytiahol zo zásuvky zožltnutý rukopis.

„Čo je to?“ opýtal sa.

„Je to životný príbeh tvojej prastarej mamy. Napísala som ho pre svojho milovaného syna. Bohužiaľ, nikdy som ho nenašla.“

Ari si všimol, že Anáhite sa zaleskli oči. Pred rokmi počul, ako otec spomína prababkinho syna, ktorý jej ako malý zomrel v Anglicku, keď tam prastará mama žila počas Veľkej vojny. Ak mu dobre slúžila pamäť, podľa všetkého ho tam musela nechať, keď sa vracala do Indie. Anáhita očividne odmietala uveriť, že jej syn je mŕtvy.

„Myslel som si, že...“

„Áno, bezpochyby ti povedali, že mám aj jeho úmrtný list. A že som iba smutná a možno trochu vyšinutá matka, ktorá sa odmieta zmieriť so smrťou milovaného syna.“

Ari sa rozpačito pomrivil v kresle. „Počul som ten príbeh,“ priznal.

„Viem, čo si myslí moja rodina a čo si takmer určite myslíš aj ty,“ skonštatovala rozhodne Anáhita. „No ver mi, na zemi a na nebi je toho oveľa viac, než dokáže vysvetliť dokument napísaný ľudskou rukou. Existuje matkino srdce a matkina duša, ktorá jej napovie, že niektoré veci nemožno ignorovať. A ja ti hovorím, že môj syn nie je mŕtvy.“

„Nani, ja ti verím.“

„Pochopím, ak nie.“ Anáhita pokrčila plecami. „A je mi to jedno. No čiastočne je to aj moja vina, že mi rodina neverí. Nikdy som im nevysvetlila, čo sa stalo pred všetkými tými rokmi.“

„Prečo?“

„Pretože...“ Anáhita sa zahľadela do okna na milované hory. Zľahka pokrútila hlavou. „Nebolo by odo mňa správne, keby som ti to teraz vyrozprávala. Všetko je tam.“ Vystrela prst k papierom v Ariho rukách. „Keď uznáš za vhodné – a ten okamih určite spoznáš –, azda si môj príbeh prečítaš. A potom sa sám rozhodneš, či ho budeš ďalej skúmať.“

„Rozumiem,“ odvetil Ari, hoci to nebola pravda.

„Žiadam ťa iba o jedno: kým nezomriem, nikomu z rodiny neprezrad jeho obsah. Ako vieš...“ Anáhitá sa odmlčala. „... môj čas na tejto zemi sa, bohužiaľ, kráti.“

Ari sa na ňu zadíval, zmätený prianím prastarej mamy. „Takže ty chceš, aby som si to prečítal a potom preskúmal, kde by sa mohol nachádzať tvoj syn?“ ujasnil si.

„Áno.“

„No kde mám začať?“

„Samozrejme, v Anglicku.“ Anáhitá naňho uprela oči. „Pôjdeš po mojich stopách. Všetko, čo potrebuješ vedieť, držiš vo svojich rukách. Tvoj otec mi navyše povedal, že spravuješ nejakú počítačovú firmu. Z celej rodiny máš teda k dispozícii najširšiu sieťku.“

„Myslíš sieť.“ Ari potlačil smiech.

„Áno, preto som presvedčená, že ti potrvá len niekoľko sekúnd, aby si našiel miesto, kde sa všetko začalo,“ zavrášila Anáhitá.

Ari nasledoval pohľad prastarej mamy k horám za oknom. „Je to prekrásny výhľad,“ povedal, lebo nič lepšie mu nezišlo na um.

„Áno, preto tu ostávam, hoci moja dcéra to neschvaľuje. Zakrátko sa poberiem nahor, ďaleko nad tamtie vrcholky a nájdem tam šťastie. Stretnem sa tam s mnohými ľuďmi, za ktorými som v živote smútila. No ako vysvitá, nie toho, koho by som chcela vidieť najradšej.“

„Ako vieš, že je ešte nažive?“

Anáhitá obrátila pohľad k oblohe a potom ustatá zatvorila oči. „Ako som povedala, všetko je v mojom príbehu.“

„Rozumiem.“ Ari si uvedomil, že ich rozhovor sa skončil. „Tak ťa teda nechám odpočívať, Nani.“

Anáhitá prikývla. Ari vstal, urobil *pranám* a pobozkal prastarú mamu na obe líca.

„Dovidenia a určite sa zakrátko uvidíme,“ povedal cestou k dverám.

„Možno,“ odvetila.

Ari sa už chystal vyjsť z izby, no odrazu sa inštinktívne obrátil. „Nani, prečo ja? Prečo si ten príbeh nedala svojej dcére alebo môjmu otcovi?“

Anáhitá sa naňho zahľadela. „Lebo príbeh, ktorý držiš v rukách, Ari, je možno rovnako mojou minulosťou ako tvojou budúcnosťou.“

Ari vyšiel z miestnosti celkom vyčerpaný. Prešiel cez dom k vešiaku pri vchodových dverách, kde mal pod kabátom zavesenú aktovku. Vložil

do nej zožltnuté papiere a vrátil sa do salónu. Hneď k nemu prikročila stará mama Muna.

„Prečo ťa chcela vidieť?“ opýtala sa.

„Ach,“ odvetil Ari bezstarostne, „neverí, že jej syn je mŕtvy, a chce, aby som po ňom išiel pátrať do Anglicka.“ Na zdôraznenie svojho názoru prevrátil oči.

„Zasa?“ Muna zagúľala očami rovnako dramaticky ako Ari. „Počuj, ukážem ti úmrtný list. Jej syn zomrel približne vo veku troch rokov. Prosím ťa, Ari,“ dodala a položila vnukovi ruku na plece, „neber ju vážne. Omiela to už celé roky. Bohužiaľ, stará pani fantazíruje a určite nestojí za to, aby si s ňou márnil svoj drahocenný čas. Môžeš mi veriť. Počúvam ju oveľa dlhšie ako ty. A teraz,“ usmiala sa stará mama, „poď si vypiť s rodinou šampanské.“

Ari stihol posledný let z Bagdogry do Bombaja. Pokúšal sa sústrediť na čísla pred sebou, no stále sa mu pred očami vynárala Anáhitina tvár. Mala stará mama pravdu, keď tvrdila, že Anáhitá má zahmlenú myseľ? Keď boli sami, prastará mama mu povedala veci, ktoré o ňom nemohla od nikoho vedieť, a to ho znepokojovalo. Na tom jej príbehu azda niečo bude... Po príchode domov si možno nájde čas a prebehne jej rukopis.

Hoci bolo hlboko po polnoci, v priletovej hale letiska v Bombaji naňho čakala Bambi, jeho najnovšia partnerka. Zvyšok noci strávili príjemne v jeho byte s výhľadom na Arabské more a on sa tešil z jej štíhleho mladého tela.

Nasledujúce ráno zmeškal stretnutie, a keď si do aktovky balil potrebné dokumenty, vybral papiere od Anáhity.

Jedného dňa si nájdem čas, aby som si všetko prečítal, pomyslel si, keď odkladal rukopis do spodného priečinka písacieho stola a ponáhľal sa zo svojho bytu.